

Asia: VN/17651/2021

Lainsäädännön jälkiarvioinnin kehittäminen valtioneuvostossa

1. Jälkiarvioitavat lainsäädäntöhankkeet

Tulisiko kaikista lainsäädäntöhankkeista tehdä jälkiarviointi? Perustele.

ei

Jos jälkiarviointi toteutettaisiin vain osasta lainsäädäntöhankkeita, millaisin kriteerein jälkiarvioitavat lainsäädäntöhankkeet tulisi valita?

Jälkiarvioinnin tarve korostuu lainsäädäntöhankkeissa, jotka ovat merkittäviä perus- ja ihmisoikeuksien toteutumisen näkökulmasta. Erityisesti jos esityksellä rajoitetaan yksilöiden perustavanlaatuisia oikeuksia. Pitäisi kohdistaa hankkeisiin, joiden osalta nostettu esiin huolta, että esityksellä tulee käytännössä olemaan myös esitettyjen tavoitteiden vastaisia vaikutuksia.

Tulisiko lainsäädännön jälkiarviointia tehdä säädöksittäin vai laajempina kokonaisuuksia? Perustele.

muulla tavoin, miten? [Pitäisi olla mahdollisuus sekä säädöksittäin että laajempina kokonaisuuksina.]

Pitäisikö jälkiarvioinnin tekemistä suunnitella jo lain laadintavaiheessa? Miten?

Kyllä. Esimerkiksi turvapaikanhakijoiden oikeusturvaa rajoittavat lainmuutokset ajettiin kovalla kiireellä läpi syksyllä 2016 ja samoin jo kesällä 2015 esimerkiksi vastaanottopalveluiden lakkauttaminen sekä kesäkuun alussa 2019 voimaan tulleella lainmuutoksella ns. uusintahkemusten tutkittavaksi ottamisen kynnyistä nostettiin ja turvapaikanhakijoiden työnteke-oikeutta rajoitettiin käytännössä hyvin epäselvällä säännöksellä. Lainmuutokset toteutettiin hätiköiden ja ilman, että esitettiin mitään todellista tarvetta ja perustetta muutoksille ja näiden oikeuksien rajoittamiselle, myös vaikutusarviointi oli olematonta. Osa tavoitteiden vastaisista vaikutuksista oli selviä. Tähän pitäisi pystyä puuttumaan jo etukäteen, sillä muutosten jälkikäteen korjaaminen on usein hidasta. Myös mahdollisesti aiheutettujen virheiden ja vahinkojen korjaaminen on erittäin hidasta tai jopa mahdotonta. Vähintään jälkiarviointi ja sen toteuttaminen ja tarvittaessa ehkä myös aikataulu pitäisi vahvistaa jo laadintavaiheessa.

2. Jälkiarviointien resursointi ja toteutus

Miten jälkiarvioinnit tulisi rahoittaa ja resursoida?

-

Miten jälkiarviointeja tulisi toteuttaa?

-

Miten varmistetaan jälkiarviointien laatu?

-

Miten voitaisiin lisätä yhteistyötä tutkijoiden ja tutkimuslaitosten kanssa lainsäädännön jälkiarvioinnissa?

Nyt käytetty VN TEAS rahoituksia, mutta havaitut ongelmat pitäisi korjata nopeammin.

3. Jälkiarviointien koordinointi

Tulisiko jälkiarviointien tekemistä koordinoida valtioneuvostossa? Perustele.

-

Miten mahdollinen koordinointi tulisi toteuttaa? Perustele.

-

Millaisia tehtäviä koordinaatioon tulisi sisällyttää?

-

4. Jälkiarviointien hyödyntäminen ja avoimuus

Miten varmistetaan jälkiarviointien hyödyntäminen?

-

Miten varmistetaan jälkiarviointien avoimuus ja läpinäkyvyys?

Jälkiarviointien tulisi olla julkisia ja helposti saatavilla, esimerkiksi ainakin vastuuministeriön nettisivuilla.

Tarvitaanko erityinen internet-sivusto, jossa informoidaan jälkiarvioinneista? Perustele.

-

Mitä tällaisen sivuston tulisi sisältää?

-

Onko joitain muuta mitä jälkiarviointien kehittämisessä tulisi huomioida?

-

Laine Marjaana
Pakolaisneuvonta ry